

Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Irene Elizagoien Bizente

*Etxalar,
Nafarroa
(1993)*

Aurkibidea

Biografia

Etxalarren jaioa. Gurasoak eta aiton-amonak ere etxalartarrak. Herrian hasi zituen ikasketak eta Batxilergoa egitera Berara joan zen, inguruko gazte guztien antzera. Lehengusina bat ikusita, soinu txikia jotzen hasteko grina piztu zitzaion eta 7 urte zituela hasi zen trikitixa ikasten. [Itsaso](#) ahizpa gazteagoak laguntzen zion hasieran panderoarekin, baina gerora musika-tresnak trukatu zituzten, eta berak panderoarekin jarraitu zuen ibilbidea. Hainbat trikiti-txapelketatan parte hartu dute eta baita txapel ugari irabazi ere. 15 urte zituela berbena-talde batean jotzen hasi zen ahizparekin batera eta oraindik ere plazarik plaza jarraitzen du, Dantzadi taldearekin. Herriko umeei perkusioa irakasten aritzen da. Etxalarko dantza-taldeko kide ere bada. [Itsaso](#) ahizparekin batera egindako elkarrizketan orain arte bizitako esperientzien berri eman zigun.

Zintak

ETL-001

- **Proiektua:** Gazte gara gazte
- **Elkarrizketatzailea(k):** Agirrebeña, Aintzane
- **Data:** 2015-01-03
- **Iraupena:** 71 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Eizagirre Agoues, Libe

ETL-022

- **Proiektua:** Euskalkiak.eus
- **Elkarrizketatzailea(k):** Zuazo Zelaieta, Koldo
- **Data:** 2014-11-12
- **Iraupena:** 29 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Emalea:** Zuazo Zelaieta, Koldo

Pasarteak

1. Hezkuntza aukera herri txikietan

- **Erref:** ETL-001/003
- **Iraupena:** 0:02:11. **Hasi:** 00:00:26. **Bukatu:** 00:02:37
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Inguruko herriak eta auzoak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola

Laburpena:

Eurek jasotako hezkuntzaren inguruan hitz egiten dute. Etxalar herri txikia izaki, bertako eskolan haurrak hamabi urte arte egoten dira elkarrekin eta adin ezberdinetakoak nahastuta. Gero derrigorrezko bigarren hezkuntza egiteko Berara joaten dira.

2. Euskararen egoera Etxalarren

- **Erref:** ETL-001/004
- **Iraupena:** 0:02:11. **Hasi:** 00:02:37. **Bukatu:** 00:04:48
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararekiko sentimendua
- Euskara » Euskararen egoera

Laburpena:

Euskararen egoera Bortzirietan ona da. Beraiek euskaldunak dira, eta Etxalarren euskaraz bizi direla diote. Gaztelania hitz egiteko zailtasunak dituztela onartzen dute.

Transkripzioa

- Bueno, euskara aldetik ez da egongo hainbeste desberdintasun ala bai?
- Ez, ez. Beti lesakarrak gure euskarakin sartzen die, guk hitz batzuk diferente erraten ditugu; beraiek gotti-betti eraten dutena guk goiti-beiti erraten dugu ta, holako hitz diferentzia batzuk badaude biño ez.
- Euskara maillatik ni bai sortu zaizkiten nere gelakoak, Berakoak izaten ziren eskolatik heldu zirenak, ikastolatik heldu zirenak edo baita monjatatik heldu zirenak. Ta monjatatik heldu zirenak bai B ereduak, B ereduak zirela ordun, bai gehiago, joera gaztelera egiteko. Ta igual batzuk kosta eta lagun artean eta gehio erdaraz. Hori Berako batzuketan baiño bertzela euskara aldetik ongi.
- Bai denak ere nahiko euskaldunak ta gu bezalako batzuk gaztelera iteko nahiko lan... holakok ere bai tartin.
- Bai, hemen bestela umetan herrian dana euskeraz?
- Dena!
- Bai, gu bizi-bizi euskaraz bizi gara.
- Bai.
- Ta erderaz nun ikasi duzue edo?
- Pues hemen, eskolan asignatura zela gaztelera biño, hori zer zen astian bi-hiru ordu?
- Bai, hombre gaztelera betitik sartu izan digute biño guk ere gaztelera batera frantsesa eman dugu, ordun, nik aunitzen erratzen dut nik gaztelera in biño, bahiago dut frantsesen in. Ze igual hanka sartu bitan

iñen dut biño frantsesekoa dago justifikatuago bezala ordun... Ta nola hemen bertan dugun frantsesez ari direnak, pues horixe. Bai biyek.

- Ta gaztelera Beran ere bai, institutun asignatura zela gaztelera biño, kosta...

-Ta in beher baldin bada iten da, ze erremedio, ez? Biño oain kanpora joan garenin, Donosti igual euskaldunagoa da baiño honek Gasteizen ya pues...

- Bai, biño hala ere, nire oain ez in gaztelera eeh!

- Nik asignatura batzuk bai ematen ditut gaztelera hor unibertsitatin, ze euskarazko taldik ez daude edo euskarazko bueno, gaztelera asignatura batzuk ta bueno, beti igual matematika euskaraz in ta, oain matematika hori gaztelera itia kosta bai baiño bueno, iten da danera bezela; ze remedio!

3. Ipar Euskal Herriarekin duten harremana

- **Erref:** ETL-001/005
- **Iraupena:** 0:01:40. **Hasi:** 00:04:48. **Bukatu:** 00:06:28
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Inguruko herriak eta auzoak

Laburpena:

Etxalar Ipar Euskal Herriarekin muga egiten duen herria izan arren, ez dute joera gehiegi euren aisialdia bertan igarotzeko. Nafarroan eta Gipuzkoan mugitzen dira.

4. Parranda egiteko lekuak

- **Erref:** ETL-001/006
- **Iraupena:** 0:04:10. **Hasi:** 00:06:28. **Bukatu:** 00:10:38
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia
- Aisia » Taberna giroa
- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak

Laburpena:

Txikitatik dantza egitea gustatu izan zaie erromerian eta festa giroan. Parrandari dagokionez, nerabezaroan Lesaka eta Berara joaten ziren. Ondoren, Baztan ingurura. Etxalarren ez dira asko irteten, herrian urtean bi festa bakarrik baitaude.

Transkripzioa

- Eta gero hemen irtetzeko juergara edo parrandara edo, zenbat urtekin hasi ziñaten irtetzen zuek?

- Ni oroitzen naiz, irten oaindikan gure lagunak ez zienin irteten, bueno lehelengo herrian, herriko bestak ta, herriko bestetan gauetan musika ta, gu hamar- hamaika urtetako ya musika baldin bazeon guk plazan ta, guraso biyek hantxe bankun jarrite esperun. Ta gu dantzan ta dantzan bukatu arte e! Goizeko hiruak-lauak arte plazan ta bukatzen zenin gurasokin etxera. Pues hori hamar- hamaika urtetik pues... zahartxo egin arte. Biño ordun gure adiñeko iñor ez zeon plazan.

- Ez, ta normala iruitzen zait. Nik oain baditut ikaslik urte hoietakuk ta joe, ez urte hoikin itxian biño.

- Biño nik esaten dut gurasokin eh.

- Bai,bai. Nik juerga ezagutu ezagutu in nun eszenariotik. Ni hamahiru urtetan hasi nintzen ya taldiakin jotzen ta karo, ordun juerga, bueno... Biño ez giñan ateratzen hamahiru urteko haur bat. Ta hasi giñanin jotzen taldikin, gurasokin ibiltze giñen. Ta ni jendia nola mozkortzen zen eszenariotik ikusi dut, ta hola ikasi dugu! Zer nahi duzu erratia. Eta gero ya gure lagunak ere ateratzen hasi zienin lehenengo Lezaka ta Bera.

- Bai, Lesaka ta Berara.

- Ta gero ya zabaltzen zabaltzen ta oain ya edozein lekutara biño...

- Herrian baiño, orduan lehenago Berara ta Lesakara?

- Bai, nik uste bai. Herrian bertan juergan hasten ziñen juerga in zutenak, nik gure lagunak ikusita bueno bai, herrian baiño lehenago juerga, ondoko herrian.

- Igual ez ikustearren?

- Hori de.

- Oain herrian jo, ze besta dugu? Andre Marik ta Andre Maritik aparte iñauterik.

- Gazte-eguna.

- Gazte-eguna oain hasi gara hori egiten eta eztago're besta hola ez, Andre Mari hoiek bost egun, bortz egun.

-Lehengo gauzetako nik uste kanpun Beran, San Juan Bosko iten dala institutun besta egun bat. Iten diela showak eta gero bazkaria iten degula gela guztiak eta arratsaldetik ya dago juerga. Eta nik uste, hori izan dela lehelengoz .

- Ta hurrengoan Lesakako ferik, eta han ere bertze lagunak in nitun ya Lesakako, Berako, Igantzi Arantzako denakin. Nik uste dut baietz.

- Eta gero ya, hurrengo saltue Gipuzkoa aldera edo?

- Ez, ez lehenago Bortziri ya pasatu ondotik ya Don Eztebe eta Elizondo baiño Nafarrun oaindik, ez mugitu Nafarrutik ta ya hori in da... Biño gure lagunak ez dira agitz Gipuzkoa aldera're.

- Ta guk egun baten joan giñen Astigarragara, Esne Beltza zela ta ikustera eta animatu ziren gure kuadrillako bi edo hiru eta izan zen, hola bitxia edo. Saiatu giñen Astigarragara ta hogeita bost miñutuan hola alleatu giñen.

- Bai segidun.

- Eta ordun erran zuten "joe baiña Astigarraga dao Elizondo baiño hurbillago" eta hola da. Iduri du Astigarraga Gipuzku pasa behar degula peajea ta, ya gelditzen dela han baiña, ez,ez bertan.

- Denborez, Elizondo bezala.

- Elizondora gehixeo Astigarragara baiño.

- Eta Hernanira eiten dugu urtero sagardotegira ta holako batzuk Gipuzkura bai baiño, gehien bat gure kuadrilla behinpin Elizondo, Doneztebe; hoiek oain behintzat. Hoiek bitara gehien.

- Eta Iruñera?

- Iruñara agitz gutxi.

- San Fermiñetara.

- Baiña karo, pasatzen dena da San Fermiñak Lesakan're ditugu, ordun lehelengo benpin Lesakako San Fermiñak iten ditugu. Hemen bost miñutura dago Lesaka. Ta gero joan izan gara ze urte pare batez? Iruñara. Biño hura haundiya baita guretzat. Gu hobeki moldatzen gara ttikiyin.

- Iruñara bai, kursillon bat itera edo azterketan bat itera.

-EGA eta Selektibidadia.

5. Trikitiarekiko zaletasuna eta trikitilarien egoera Nafarroan

- **Erref:** ETL-001/007
- **Iraupena:** 0:05:40. **Hasi:** 00:10:38. **Bukatu:** 00:16:18
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Musika
- Lanbideak » Artistak
- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak

Laburpena:

Trikiti zaletasunari dagokionez, lehengusuari zor diote musikari izaera. Trikitilarien egoeraren inguruan dihardute, noiz eta nola hasi ziren trikitia eta panderoa jotzen. Nafarroan trikitilariak festetako egitarauan zati izatea ez da ohikoena. Eta musika horrekiko zaletasuna ere ez dago hain zabalduta.

6. Aisialdia eta Etxalarko dantza taldea

- **Erref:** ETL-001/008
- **Iraupena:** 0:02:14. **Hasi:** 00:16:18. **Bukatu:** 00:18:32
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Musika
- Aisia » Kultura » Dantza
- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak

Laburpena:

Andra Mari dantza taldeko kide dira, eta urtean bi emanaldi egiten dituzte, "bestetan" eta "gasna ferian".

7. Dantzadi taldearen sorrera

- **Erref:** ETL-001/009
- **Iraupena:** 0:03:41. **Hasi:** 00:18:32. **Bukatu:** 00:22:13
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Artistak
- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak
- Aisia » Kultura » Musika

Laburpena:

Beraien musika taldea nola sortu zuten kontatzen dute. Egun "Dantzadi" izena du, eta jada sei urte daramatzate euren taldekideekin Euskal Herriko plazak girotzen.

8. Trikitilari gisa izan duten ibilbidea I

- **Erref:** ETL-001/010
- **Iraupena:** 0:03:56. **Hasi:** 00:22:13. **Bukatu:** 00:26:09
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak
- Lanbideak » Artistak
- Aisia » Kultura » Musika

Laburpena:

Itsaso eta Irune trikitilari txapelketetan parte hartzen hasi ziren, eta horren bitartez jende asko ezagutu dute, beraien moduan trikitia maite duena.

9. Trikitilari gisa izan duten ibilbidea II

- **Erref:** ETL-001/012
- **Iraupena:** 0:00:42. **Hasi:** 00:26:52. **Bukatu:** 00:27:34
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Musika
- Lanbideak » Artistak

Laburpena:

Trikitilari gisa txapelketetan zenbat urtez ibili diren kontatzen dute.

10. Musikarekiko konpromezua: nondik datorkie?

- **Erref:** ETL-001/013
- **Iraupena:** 0:03:34. **Hasi:** 00:27:34. **Bukatu:** 00:31:08
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak
- Iritziak » Bizitzarekiko ikuspegia
- Aisia » Kultura » Musika

Laburpena:

Itsasok musika odolean daramala dio, eta trikitiaz zein panderoaz gain, beste musika tresna batzuk ere jotzen ditu. Elizagoien ahizpek Etxalargo elizan organoa jotzen dute.

11. Elizagoien ahizpen ibilbidea eta Etxalarko trikitilarien historia

- **Erref:** ETL-001/014
- **Iraupena:** 0:02:39. **Hasi:** 00:31:08. **Bukatu:** 00:33:47
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak
- Aisia » Kultura » Musika
- Lanbideak » Artistak

Laburpena:

Euren taldearekin (Dantzadirekin) eta eurek trikitiari gisa izan duten ibilbideaz dihardute. Trikitilari gisa bikote gisa duten lana herri inguruan handitzen doa: geroz eta jende gehiagok eskatzen ditu euren zerbitzuak.

12. Musikari izatearen gorabeherak

- **Erref:** ETL-001/015
- **Iraupena:** 0:04:16. **Hasi:** 00:33:47. **Bukatu:** 00:38:03
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa
- Iritziak » Bizitzarekiko ikuspegia
- Lanbideak » Artistak

Laburpena:

Musikari izatearen alde on eta txarren inguruan hitz egiten dute. Oñatiko anekdota bat dakarte gogora.

13. Probintzien arteko ezberdintasunak

- **Erref:** ETL-001/016
- **Iraupena:** 0:02:07. **Hasi:** 00:38:03. **Bukatu:** 00:40:10
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Inguruko herriak eta auzoak
- Aisia » Kultura » Musika
- Iritziak » Bizitzarekiko ikuspegia

Laburpena:

Kontzertuen ordutegiak dituzte hizpide. Gipuzkoan eta Nafarroan bestelakoak dira kontzertuak iraupenari dagokionez. Musikari gisa Itsasok erromeriak motzagoak izatea eskertzen du.

14. Emakumeak eta musikariak

- **Erref:** ETL-001/018
- **Iraupena:** 0:03:36. **Hasi:** 00:40:33. **Bukatu:** 00:44:09
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Iritziak » Bizitzarekiko ikuspegia

Laburpena:

Parrandan musikari, neska eta gazte izatea nolakoa den kontatzen dute. Alde txarrak ditu, baina baita onak ere. Horrez gain, zaleen inguruko kontuak eta euren beste musika talde batzuekiko duten zaletasuna ere aipatzen dituzte.

15. Dituzten musika erreferenteak

- **Erref:** ETL-001/019
- **Iraupena:** 0:01:14. **Hasi:** 00:44:09. **Bukatu:** 00:45:23
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Musika

Laburpena:

Beraiek gustuko dituzten musika taldeak ere trikiti taldeak dira.

16. Ze musika jotzen du Dantzadik?

- **Erref:** ETL-001/020
- **Iraupena:** 0:01:35. **Hasi:** 00:45:23. **Bukatu:** 00:46:58
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararekiko sentimendua
- Aisia » Kultura » Musika
- Iritziak » Bizitzarekiko ikuspegia
- Lanbideak » Artistak

Laburpena:

"Dantzadi" taldeak jotzen duen musikaren inguruan dihardute. Euskaraz abesten dute, eta horrekin lotutako anekdota bat dakarte gogora.

17. Nola lotzen ditu Dantzadi taldeak kontzertuak?

- **Erref:** ETL-001/021
- **Iraupena:** 0:01:32. **Hasi:** 00:46:58. **Bukatu:** 00:48:30
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Teknologia berriak eta sare sozialak
- Lanbideak » Artistak

Laburpena:

Dantzadi taldeak kontzertuak nola lortzen dituen kontatzen dute. Egun sare sozialen bitartez lortzen dituzte. Dena den, nahiago dute zuzeneko kontaktua bitartekariena baino eta aurreko pasarteko anekdotari erreferentzia egiten diote.

18. Trikitilari kuadrila lagun

- **Erref:** ETL-001/023
- **Iraupena:** 0:03:26. **Hasi:** 00:48:04. **Bukatu:** 00:51:30
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Beste toki batzuetara jaietara
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia

Laburpena:

Aisialdian beste trikitilari batzuekin elkartzen dira. Urtean behin, ordea, etxera ekartzen dituzte. Irunek gustuko du euren artean dagoen hizkuntza aniztasuna.

19. Parranda ostean autoz etxera

- **Erref:** ETL-001/024
- **Iraupena:** 0:02:22. **Hasi:** 00:51:30. **Bukatu:** 00:53:52
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Iritziak » Bizitzarekiko ikuspegia

Laburpena:

Parrandatik nola itzultzen diren kontatzen dute. Autoz mugitzen dira, eta jada ohituta daude. Kontzertuak ematera joaten badira ez dute alkoholik edaten, ikusleekiko errespetuagatik eta kontzertuaren ondoren gidatu egin behar dutelako.

20. Parranda giroa eta ligatzea

- **Erref:** ETL-001/025
- **Iraupena:** 0:03:20. **Hasi:** 00:53:52. **Bukatu:** 00:57:12
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ligatzea
- Aisia » Jai-giroa

Laburpena:

Festa eta parranda giroaz dihardute. Trikiti giroa bestelakoa da eta droga mundutik aldendu samarra dago, salbuespenak egon arren. Ligatzeari dagokionez, kontzertuetan jendea ezagutzea ez da horren erraza.

21. Trikitixa irakasle gisa esperientzia

- **Erref:** ETL-001/026
- **Iraupena:** 0:03:24. **Hasi:** 00:57:12. **Bukatu:** 01:00:36
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Iritziak » Bizitzarekiko ikuspegia
- Lanbideak » Artistak

Laburpena:

Beraien esperientzia kontatzen dute trikiti irakasle gisa. Bortzirietako trikiti eskola nagusia Lesakakoa da, baina herri guztietan trikiti eta pandero eskolak ematen dituzte.

22. Sare sozialak

- **Erref:** ETL-001/027
- **Iraupena:** 0:02:00. **Hasi:** 01:00:36. **Bukatu:** 01:02:36
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Teknologia berriak eta sare sozialak

Laburpena:

Sare sozialek beraien bizitzetan duten eraginaz hitz egiten dute. Aisialdirako eta bizitzan oro har ez dituzte gehiegi erabiltzen.

23. Musikaz gain, beste zaletasun batzuk

- **Erref:** ETL-001/028
- **Iraupena:** 0:01:28. **Hasi:** 01:02:36. **Bukatu:** 01:04:04
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Mendia eta hondartza » Mendizaletasuna
- Aisia » Kultura » Musika

Laburpena:

Musikaz gain, euren zaletasun nagusia animaliak dira. Hamabi katu dituzte etxean. Mendira joatea ere gustatzen zaie, baina igande goizetan atsedean hartzen dute, larunbat gauetan kontzertuak ematen baitituzte.

24. Napar-Mex musika

- **Erref:** ETL-001/029
- **Iraupena:** 0:01:11. **Hasi:** 01:04:04. **Bukatu:** 01:05:15
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Musika

Laburpena:

Nafarroan mexikar musikak duen arrakastaz dihardute.

25. Plazarik onenak

- **Erref:** ETL-001/030
- **Iraupena:** 0:01:10. **Hasi:** 01:05:15. **Bukatu:** 01:06:25
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Musika
- Iritziak » Bizitzarekiko ikuspegia

Laburpena:

Kontzertuak emateko plazarik onenak Urola inguruan (Gipuzkoan) topatu dituztela esaten dute. Nahiz eta Bizkaiko zein Nafarroako herri batzuetan ere plaza oso onak dauden.

26. Hitanoa eta iseka egiteko hitzak

- **Erref:** ETL-001/031
- **Iraupena:** 0:04:16. **Hasi:** 01:06:25. **Bukatu:** 01:10:41
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskalkia, herri hizkerak, euskara batua
- Euskara » Tratamenduak
- Euskara » Tratamenduak » Hitanoari buruz

Laburpena:

<p>Hitanoa mutilen artean erabiltzen den trataera da Bortzirietan. Etxalar

inguruan nesken artean ez da erabiltzen. "Xerbela" eta "ilupa" bezalako hitzak iseka egiteko erabiltzen dituzte.</p>

Elizagoien Bizente, Irun | ahotsak.eus Orr.

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkarte

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com